

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Frösåkersskolan 2026

1. Inledning

Planen omfattar Frösåkersskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2026, samt en utvärdering av föregående års plan.

1.1 Vision

Frösåkersskolans vision och vilja är att alla som vistas i skolan ska känna trygghet. Vi vill skapa förutsättningar så att alla elever kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

1.2 Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäliga åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

1.2.1 Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

1.2.2 Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

1.2.3 Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till kränkande behandling. Mobbning innebär ett upprepat negativt beteende mot en elev och kan ses som en form av kränkande behandling.

1.3 Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk,

religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

2. Skolans arbete

Det är viktigt att alla elever har en trygg skolmiljö som är fri från kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Skolans trygghetsarbete görs på tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande genom fyra steg.

1. Kartläggning av risker för diskriminering och kränkande behandling.
2. Analys av orsakerna till riskerna.
3. Sätta upp mål och genomföra åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter, genom denna sammansatta Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling presenteras på elevrådet, mentorstiden, arbetsplatsträffar, vid introduktion av nyanställd personal samt publiceras på Unikum.

4. Följa upp och utvärdera arbetet i planen terminsvis samt revidera planen årsvis.

2.1 Främjande arbete

Främjande arbete innebär att förstärka det salutogena, dvs att identifiera och stärka det som fungerar väl och är positivt för eleverna och verksamheten. Det kan t.ex vara att bemöta varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning som en naturlig del i skolans verksamhet. Det främjande arbetet pågår hela tiden och av all personal på skolan oavsett övriga händelser i verksamheten. Det främjande arbetet genomsyras till mycket stor del av IBIS.

2.2 Förebyggande arbete

Förebyggande arbete innebär att upptäcka och förhindra framtida risker för kränkningar och otrygghet, exempelvis genom att identifiera platser eller situationer som upplevs osäkra. Arbetet utgår från konkreta behov och riskområden som verksamheten har funnit vid den årliga skolenkäten som besvaras anonymt av samtliga elever, samt trygghetsvandringar som genomförs med skolans elevråd.

2.3 Åtgärdande arbete

Åtgärdande arbete följer av att ett problem redan har uppstått, t.ex att en kränkning har skett. Åtgärdande arbete riktar sig till ett visst område under en viss tidpunkt eller under ett tidsbestämt intervall. Frösåkersskolan följer Östhammars kommuns handlingsplan vid upplevd diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Den omfattar skyldigheten att vid misstanke eller påtalande skyndsamt påbörja en utredning, utan krav på bevisbörda. Rapportering och utredning sker i det digitalt verktyget KB Process. Syftet med det är att fånga upp och agera på allvarliga och upprepande incidenter på ett systematiskt vis.

2.4 Ansvar och delaktighet

Skolan bär skyldigheten att agera genom det åtgärdande arbetet. Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödjande och vägledande i det arbetet.

Nedan följer en beskrivning av ansvarsfördelning och delaktighet för elever och personal gällande Frösåkersskolans främjande och förebyggande arbete.

2.4.1 Elever

Elevernas deltagande i det förebyggande arbetet är viktigt och delaktighet, utifrån ålder, ska ingå i likabehandlingsarbetet. Eleverna är engagerade på olika sätt, bland annat genom elevråd, elevenkät, trygghetsvandring och mentorstid. Förslag från elever från samtliga dessa kanaler tas med i utformandet av planen.

2.4.2 Skolpersonal

Vuxna på skolan befinner sig i elevernas arbetsmiljö både på lektioner och raster. Det finns ett schema för pedagogiska luncher och rastvärdstid för att säkerställa vuxennärvaro där eleverna vistas. Skolpersonal är delaktig i utformandet av planen.

2.4.3 Mentor

Mentorerna har mentorstid med sin klass varje vecka. Den utformas med koppling till IBIS där delaktighet och inkludering är nyckelkomponenter. Under mentorstiden bjuds elever ofta in till diskussioner om läget på skolan eller i klassen.

2.4.4 Elevhälsan

Skolans elevhälsa är tillgänglig för både elever och personal, både i sin profession och som en trygg vuxen. Många elever vänder sig till elevhälsan vilket bidrar till fler etablerade relationer mellan skolan och eleverna, något som inverkar starkt på den upplevda tryggheten.

Elevhälsans närvaro bland eleverna fungerar också kompensatoriskt i form av vuxenstöd för elever som behöver mer eller saknar det vardagliga stödet utanför skolan.

Elevcoach befinner sig nära eleverna under skoldagen både inne i skolan och ute på raster.

2.4.5 Skolledning

Skolledningen möjliggör det främjande och förebyggande arbetet genom att prioritera det tidsmässigt och resursmässigt. Skolledning kommunicerar regelbundet om skolans nuläge till vårdnadshavare genom Unikum.

2.4.6 Trygghetsteamet

Trygghetsteamet utreder inkomna kränkingsanmälningar, kartlägger riskfaktorer och miljöer där kränkningar och konflikter kan uppstå samt kommer med förslag på förbättringar inom områden som uppmärksammas. Trygghetsteamet är också en länk till och från elevrådet.

3. Kartläggning och nulägesanalys

I arbetet med kartläggning och nulägesanalys har eleverna svarat på Skolenkäten som berör bland annat trygghet, trivsel och studiero. Personal har involverats genom att enkätresultat har redovisats inför ledningsgrupp, elevhälsa, trygghetsteam samt på ett APT. Elever har tagit del av resultatet via elevrådet. Med utgångspunkt i det som framkommer av dessa kartläggningar kommer trygghetsvandring med skolans elevråd att genomföras under våren 2026. Elevrådet tillfrågas för synpunkter under arbetet med planen.

Data hämtas även från KB process, skolans frånvaro och IBIS kartläggningar.

3.1 Skolans nulägesanalys

Skolan gör ständiga reflektioner och analyser av läget på skolan främst baserade på enkätsvar men också på observationer och samtal. Den mesta data hämtas från Skolenkäten som ligger till grund för skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Siffrorna som presenteras nedan är hämtade från den enkäten och jämförs med förra årets resultat.

Trenden över trygghet har ökat sedan 2023 och samtidigt har antalet kränkningsärenden ökat. Detta som ett resultat av att skolan aktivt har arbetat med att synliggöra otrygghet bland annat genom att alla ärenden noga anmäls. Att ha höga siffror är positivt utifrån att skolan är bra på att uppmärksamma och utreda händelser. Vi har mycket personal kring eleverna vilket också gör att fler ärenden uppmärksammas. Trygghetsteamet riktar mycket av arbetet mot att höja andelen som känner tilltro till vuxna, och därmed vänder sig till vuxna när de är i behov av stöd. Det vill säga insatser för att bryta tystnadskulturen.

Nedskräpning och skadegörelse i och utanför skolans lokaler har minskat. Även detta är en trygghetsfaktor som påverkar elevernas trivsel positivt. Eleverna involveras mer och mer i att ta hand om skolan genom exempelvis vistasstöd och matsalsjour.

Att skolan har monterat kameror runtom i huset kan ha bidragit till trygghet men de har också haft effekt på att skadegörelsen har minskat.

Tidigare års mobilförbud har under 2025 förändrats till mobilfria zoner efter elevers eget önskemål, driven av elevrådet. Tidigare års problematik med att elever har fotats, filmats och delats material på elever genom sociala medier har fortsatt men i något mindre utsträckning. Dessvärre kommer inte lika många incidenter till skolpersonals kännedom vilket visar sig i kränkningsärenden. Endast ett fåtal av incidenter på nätet anmäls. Detta utgör fortsatt den minst frekventa kategorin. Mest frekvent är verbala kränkningar.

Samverkan är av yttersta vikt för att förbättra tryggheten under barn- och skollåldern. Skolans allra viktigaste samverkanspart är elevernas vårdnadshavare. Att ha en nära och god relation med vårdnadshavare ser vi har positiv inverkan på tryggheten hos elever. Även så relationen mellan skola, framför allt genom mentor, och eleverna.

Skolan har sedan 2023 har ett samarbete med kyrkans icke konfessionella arbete. Detta genom Grubbelklubben som varje vecka erbjuder diskussion kring dilemmafrågor med högstadieeleverna, Meningen med mig i åk 5 för att stärka ungas identitet och psykiska hälsa,

samt Riddarskolan med åk 4 som ger undervisning och övning i etiska frågor kring ämnen såsom vänskap och tålamod.

Skolan samverkar även med polis och Öppenvården i trygghetsarbetet. Främst i det förebyggande och främja arbetet genom utbildningsinsatser och relationstid.

3.1.1 Matsalen

I varje års enkät förekommer matsalen som både en viktig plats för elevernas trivsel, och en yta som de vill vara delaktiga i att utveckla. Elevrådet har matråd varje termin tillsammans med personalen i matsalen vilket är ett forum för ökat elevinflytande på mat och matsal. Det har varit en lyckad form som kommer att fortsätta 2026. Tidigare år har matsalen förbättrats genom bland annat gardiner, fönsterlampor, bordsbelysning och pilar i matsalens golv för att förtydliga flödet vid hämtning av mat och lämning av disk. I årets enkät framkom att ytterligare åtgärder efterfrågas för att öka trivseln. Förslag på en lugnare zon var en av dem. Därtill uppmärksammas att det finns elever som väljer andra alternativ framför att äta i matsalen; att köpa mat i närliggande butiker eller att stå över lunchen.

3.1.2 Raster

Mellanstadiets elever vistas utomhus på rasterna. Rastboden, där elever kan hämta lek och spelutrustning, är åter öppen. Eleverna deltar i utlåningen vilket har skapat delaktighet och ansvarstagande. Under 2024 erbjöds vuxenledda rastaktiviteter varje skoldag. Detta har inte fortsatt i samma utsträckning när boden hålls öppen.

Inomhus ges högstadiet dagligen möjlighet till rastaktiviteter som t.ex spel och pingis. Därtill är Fröfiket åter öppnat. Att det finns vuxna där eleverna vistas under lektionsfri tid samt att meningsfulla rastaktiviteter erbjuda höjer trygghet och trivsel på skolan. Detta märks även i en positiv påverkan på närvaron. För att ge bättre förutsättningar för dels studiero på våningsplanen med lektionssalar, dels närvaro av vuxna under rasten, hålls aktiviteterna på bottenplan. Vi ser att de allra flesta, långt fler än tidigare år, vistas på bottenplan under lektionsfri tid.

3.2 IBIS – Inkluderande beteendestöd i skolan

Höstterminen 2022 inledde vi på Frösåkersskolan ett samarbete med Uppsala Universitet och forskaren Martin Karlberg. Programmet vi följer och arbetar med heter IBIS (Inkluderande Beteendestöd I Skolan) och går ut på att deltagande skolor ska arbeta proaktivt med arbetsro, struktur, rutiner och regler samt relationerna mellan lärare och elever. På så sätt ska en positiv skolkultur stärka elevernas skolprestationer och sociala färdigheter. Rutiner, struktur, trygghet och förutsägbarhet är grundpelare i att skapa en bra skolmiljö där eleverna trivs och utvecklas. IBIS innebär ett löpande förbättringsarbete i strävan mot det.

Genom att aktivt arbeta med att skapa goda relationer till eleverna, instruera vad vi förväntar oss av dem samt att skapa rätt förutsättningar för eleverna att lyckas etableras en tryggare och mer positiv skolmiljö.

Modul 1 implementerades under år 2023 till vårterminen 2024. Under höstterminen 2024 samt år 2025 påbörjades implementering av modul 2 genom ett riktat arbete mot att, genom

proaktiva tillvägagångssätt, hantera problembeteenden. Arbetet fortgår och har för skolan blivit ett etablerat arbetssätt.

3.3 Elevernas åsikter

I 2025 års skolenkät uppger något färre elever än föregående år att de har en trygg vuxen på skolan att vända sig till. Antalet bland flickor är stabilt medan antalet bland pojkar har sjunkit. Resultatet visar, tvärtom mot tidigare år, att högstadieeleverna i högre grad känner att de har en vuxen att vända sig till än mellanstadieeleverna. Att känna tillit till vuxna är ett viktigt mått på trygghet och således ett resultat att ta fasta på. 2025 års resultat visar att en betydande andel elever, särskilt pojkar, saknar en trygg vuxen i skolan. Mot bakgrunden att pojkar tenderar att söka hjälp i lägre utsträckning än flickor anses generella insatser till hela årskurser nödvändiga för att fånga upp nå ut till målgruppen.

Utifrån analys av skolenkäten tillsammans med all personal på skolan så har skolan identifierat behov av trygghetsskapande insatser i idrottshallen, matsalen samt arbete mot skojbråk.

4. Mål och uppföljning

Målen som tas fram och som skolan kommer att arbeta med under kommande år baseras på kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts. Uppföljning av målen sker årligen och utifrån det upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor.

Följande matris (1) visar föregående plans mål. Utvärderingen av dem tillsammans med årets nulägesanalys utgör grunden för nästkommande års mål (vt25-ht25).

I matris 2 presenteras de nya målen för 2026.

Matris 1: Prioriterade mål 2025

Frösåkersskolan stärker arbetet för en trygg och inkluderande skolmiljö genom implementeringen av IBIS modul 2

Frösåkersskolan intensifierar från och med slutet av höstterminen 2024 arbetet med att främja trygghet och förebygga diskriminering och kränkande behandling genom implementeringen av IBIS modul 2. Beslutet grundar sig på att både medarbetare och skollledning identifierat ett ökat behov av att stärka tryggheten på skolan. För att möta denna utmaning har skolans IBIS-team utökats, vilket möjliggör ett mer omfattande och strukturerat arbete mot diskriminering, kränkande behandling och andra trygghetsrelaterade frågor.

Ett av de centrala målen i planen mot diskriminering och kränkande behandling är att säkerställa en skolmiljö där alla elever känner sig trygga och inkluderade. Implementeringen av IBIS modul 2 är en del av detta arbete och syftar till att skapa en mer positiv skolmiljö genom tydliga, forskningsbaserade insatser.

<i>Nuläge/ Satsning</i>	<i>Mål</i>	<i>Uppföljning</i>
IBIS är Frösåkersskolans prioriterade satsning för en ökad trygghet och studiero bland alla skolans elever. Det medför ett bättre skolklimat som kan bli fritt från kränkande behandling.	Frösåkersskolans mål under året 2025 är att implementera IBIS modul 2. Det innebär att fler elever har en god relation till både skolan och dess vuxna, tar del av ett positivt lärandestöd samt inkluderas i skolan i högre utsträckning.	Implementeringsgraden mäts genom Benchmarks of Quality (BoQ) och ska nå minst 70%.

Både modul 1 och 2 är implementerade och är nu ett anammat arbetssätt för hela verksamheten.

	<i>Mål</i>	<i>Åtgärd</i>	<i>Ansvar</i>
1	Eleverna ska ha en arbetsmiljö som är präglad av positiva normer och bidrar till en god inlärning.	A. IBIS är ett pågående arbete med fokus relationer. B. Arbete med förväntande beteenden på mentorstiden genom förbestämda aktiviteter av IBIS-teamet. C. Tydlig lektionsstruktur och klassrumsrutiner vid start och avslut	IBIS-teamet/All personal på skolan Mentorer/IBIS-teamet/ledningsgruppen Undervisande personal

Fokus på relationer och att undervisa i förväntat beteende väl etablerat i samtliga årskurser. Lika så den tydliga lektionsstrukturen som beskrivs vara en självklarhet. Lektionsstruktur och uppstart fungerar bättre än avslut som i vissa fall upplevs svårt att få till. Eleverna har kontinuerligt hållits involverade genom elevenkäter.

	<i>Mål</i>	<i>Åtgärd</i>	<i>Ansvar</i>
2	Eleverna har behov av att ha trygga vuxna att vända sig till. Eleverna ska ha tillgång till minst en vuxen som de känner tillit till.	A. IBIS - arbetet fortsätter med relationskartläggningarna. B. Ökad vuxennärvaro bland eleverna på rast och i restaurangen samt vid morgonen/ hemgång. C. Aktiv rastvärd	All personal All personal All personal

Relationskartläggningarna är genomförda i alla klasser.

Raster upplevs fungera bättre efter att skolan har arbetat mer med rast-schema, aktivt rastvärdsskap och rastaktiviteter. Det som har visat sig varit framgångsfaktorer är dels vuxennärvaro dels strukturerade aktiviteter. Båda delar bidrar till ökad trygghet och minimering av problematiskt beteende.

	<i>Mål</i>	<i>Åtgärd</i>	<i>Ansvar</i>
3	Eleverna har behov av att ha trygga lokaler att vistas i under skoldagen. Eleverna ska ha en skolmiljö som är präglad av positiva normer och en förutsägbarhet.	A. Ökad trivsel i restaurangen genom regelbundna matråd B. Meningsfulla aktiviteter under raster – Pingis, Lugnt Forum, Öppet Fröfik med aktiviteter C. IBIS – arbete med förväntande beteenden på vår skola och i alla lokaler.	Elevråd/Matråd Rastvärd i Fröfiket och Elevcoacher Mentorer/IBIS-teamet/ledningsgruppen

Matsalen upplevs fungera bättre än tidigare år. Matråd har genomförts med regelbundenhet under det gångna läsåret. Det finns en del elever som inte äter i matsalen vilket indikerar på behov av ytterligare insatser.

Matris 2: Prioriterade mål 2026

Eleverna ska ha en skolmiljö som är präglad av positiva normer.

Frösåkersskolan fortsätter sedan höstterminen 2024 med ett intensifierat arbetet att främja trygghet och förebygga diskriminering och kränkande behandling, genom implementeringen av IBIS modul 2.

Ett av de centrala målen i planen mot diskriminering och kränkande behandling är att säkerställa en skolmiljö som är präglad av positiva normer där alla elever känner sig trygga och inkluderade.

<i>Mål</i>	<i>Åtgärd</i>	<i>Ansvar</i>	<i>Uppföljning</i>
Nolltolerans mot våld.	Bibehålla rutiner för hantering av våld. Nolltolerans mot skojbråk och etablerade rutiner för upprätthållande.	All personal	Maj 2026 och November 2026
Elevernas skoldagar ska vara förutsägbara.	IBIS – arbete med förväntande beteenden på vår skola och i alla lokaler.	Mentorer/IBIS-teamet/ledningsgruppen	Maj 2026 och November 2026
Eleverna har trygga lokaler att vistas i under skoldagen.	Ökad trivsel i matsalen genom regelbundna matråd och riktade trygghetsinsatser Ökad trygghet i idrottshallen genom riktade trygghetsinsatser Meningsfulla aktiviteter under raster.	Elevråd/Matråd Trygghetsteamet Trygghetsteamet/ledningsgruppen Rastvärd och Elevcoacher	Maj 2026 och November 2026
Eleverna ska ha tillgång till minst en vuxen som de känner tillit till.	IBIS - handlingsplaner till relationskartläggningarna.	Mentorer/ All personal	Maj 2026 och November 2026